

Libos dizaynida madaniy va badiiy qadriyatlarni ifodalash: zamonaviy yondashuvlar

Toshmuhammedova Iroda Alibek qizi

Navoiy davlat universiteti

Dizayn: (Libos va gazlamalar) –ta’lim yo’nalaishi

1 - kurs “A”guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada libos dizaynida madaniy va badiiy qadriyatlarni ifodalashning zamonaviy yondashuvlari tahlil qilinadi. Libos nafaqat kiyim vazifasini bajaradi, balki insonning madaniy va badiiy dunyoqarashini namoyon qiluvchi vosita sifatida xizmat qiladi. Zamonaviy dizaynerlar rang, shakl, tekstura va materiallarni innovatsion tarzda qo’llash orqali libos orqali badiiy obraz va madaniy mazmunni yaratadilar. Maqolada badiiy va madaniy qadriyatlarni libos dizaynida ifodalashning pedagogik va amaliy asoslari, kreativ tafakkur va ijodiy yondashuvlarni rivojlantirish usullari ko’rib chiqiladi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar va eksperiment asosidagi yondashuvlar orqali libosning vizual va konseptual badiiy ifodasi yanada boyitilishi mumkinligi tahlil qilinadi.

Kalit so’zlar: libos dizayni, madaniy qadriyatlar, badiiy obraz, kreativ tafakkur, rang va shakl, tekstura, zamonaviy yondashuv, eksperiment, estetik did.

Kirish: Libos dizayni insonning madaniy va badiiy dunyoqarashini aks ettiruvchi vosita hisoblanadi. Har bir libos – bu faqat kiyim emas, balki madaniy xabar, badiiy obraz va estetik qarashlarni ifodalash vositasidir. Zamonaviy dizaynerlar libos orqali nafaqat moda tendentsiyalarini yaratadilar, balki madaniy qadriyatlarni, ijtimoiy mavzularni va shaxsiy badiiy qarashlarni ifodalaydilar.

Rang, shakl, tekstura va materiallar bilan ijodiy ishlash orqali libos loyihasi o’ziga xos badiiy obrazga ega bo’ladi. Kreativ tafakkur va eksperiment yondashuvlari dizaynerlarga yangi kompozitsiyalar, innovatsion shakl va rang yechimlarini sinab ko’rish imkonini beradi. Shu tariqa, libos dizayni nafaqat vizual qiziqish uyg’otadi, balki madaniy, estetik va badiiy mazmunni etkazish vositasiga aylanadi.

Ushbu maqolada libos dizaynida madaniy va badiiy qadriyatlarni ifodalashning zamonaviy yondashuvlari, badiiy obraz yaratish metodikasi va kreativ tafakkur rivojlantirishning pedagogik asoslari tahlil qilinadi. Shu bilan birga, talabalar va dizaynerlar uchun amaliy tavsiyalar berilib, libos loyihalash jarayonini yanada samarali qilish usullari ko’rsatib o’tiladi.

Libos dizaynida madaniy va badiiy qadriyatlarni ifodalash jarayoni bir qancha asosiy elementlarni o’z ichiga oladi: rang, shakl, tekstura, material va kontseptual g’oya. Har bir element libosning vizual va estetik ifodasini belgilaydi hamda tomoshabinga badiiy va madaniy mazmunni yetkazadi. Ranglar kombinatsiyasi

libosning hissiy ohangini belgilashda muhim rol o'ynaydi. Masalan, an'anaviy rang palitralari milliy va madaniy qadriyatlarni ifodalashda ishlatilishi mumkin, yorqin kontrast ranglar esa zamonaviy badiiy obraz yaratishda dinamik va eksperimental effekt beradi.

Shakl va kompozitsiya libos dizaynining ikkinchi muhim elementi hisoblanadi. Libosning simmetrik yoki asimmetrik shakllari, kesmalar va volumetrik elementlari uning vizual qiziqishini oshiradi. Zamonaviy yondashuvda dizaynerlar eksperiment va innovatsion qarorlarni qo'llash orqali an'anaviy shakllardan chiqib, yangi badiiy kompozitsiyalar yaratadilar. Bu jarayon madaniy va badiiy mazmunni yanada boyitadi va tomoshabinga yangi vizual tajriba beradi.

Materiallar va tekstura bilan ishlash esa libosning badiiy obrazini shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi. Noyob matolar, kombinatsiyalangan teksturalar, shaffof va metallik materiallar libosga eksperimental va futuristik ko'rinish beradi. Shu bilan birga, tabiiy matolar va ekologik materiallar madaniy qadriyatlarni ifodalashga yordam beradi. Materiallar va teksturalarning kontrast va uyg'un kombinatsiyalari libos loyihasini yanada boyitadi va badiiy obrazni mustahkamlaydi.

Kreativ tafakkur va eksperiment libos dizaynining asosiy pedagogik jihatlaridan biridir. Talabalar va dizaynerlar yangi g'oyalarni sinab ko'rish, shakl va rang kombinatsiyalarini eksperiment orqali yaratish, ijodiy qarorlar qabul qilish orqali badiiy tafakkurini rivojlantiradilar. Loyihalash jarayoni talabalarni mustaqil fikrlashga, yangi kompozitsion va rang yechimlarini ishlab chiqishga rag'batlantiradi. Shu tariqa, libos dizayni nafaqat vizual qiziqish uyg'otadi, balki estetik va madaniy mazmunni etkazish vositasiga aylanadi.

Kontseptual yondashuv zamonaviy libos dizaynida muhim ahamiyatga ega. Har bir libos – bu g'oya va hissiyotlarning vizual ifodasi. Talabalar loyihalarni yaratishda o'z shaxsiy qarashlarini ifodalaydilar va badiiy hamda madaniy mazmunni vizual shaklga keltiradilar. Kontseptual yondashuv orqali libos dizayni tomoshabinga ma'lum madaniy va badiiy xabar yetkazadi, shuningdek, dizayner yoki talabalar o'z ijodiy tafakkurini rivojlantiradilar.

Texnologik jarayonlar va innovatsion yondashuvlar libos dizaynida ijodiy imkoniyatlarni kengaytiradi. 3D-printing, lazer kesish, innovatsion tikish texnologiyalari murakkab shakllarni yaratish, materiallarni kombinatsiyalash va kontseptual g'oyalarni amalga oshirish imkonini beradi. Zamonaviy texnologiyalar orqali talabalar va dizaynerlar eksperiment qilish va ijodiy tafakkurini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Pedagogik jihatdan, badiiy va madaniy qadriyatlarni libos dizaynida ifodalash talabalarni kreativ tafakkur va badiiy qarashlarini rivojlantirishga o'rgatadi. Talabalar loyihalar orqali rang, shakl va material bilan ishlash, kontseptual g'oyani amalga oshirish, badiiy kompozitsiyani shakllantirishni o'rganadilar. Shu jarayon orqali ular

o‘z estetik didini, ijodiy tafakkurini va professional kompetentsiyalarini mustahkamlashadi.

Badiiy va madaniy qadriyatlarni baholash jarayoni ham pedagogik ahamiyatga ega. Talabalar va dizaynerlar o‘z ishlarini rang uyg‘unligi, shakl va kompozitsiya uyg‘unligi, material va tekstura ishlatilishi, kontseptual mazmunning ifodaligi bo‘yicha tahlil qiladilar. Baholash jarayoni talabalarni eksperiment qilish va ijodiy qarashlarini takomillashtirishga rag‘batlantiradi. Shu bilan birga, bu jarayon talabalar va dizaynerlarni o‘z ishlariga mas’uliyat bilan yondashishga o‘rgatadi.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy libos dizaynida badiiy kompozitsiyani shakllantirish va madaniy qadriyatlarni ifodalash jarayoni rang, shakl, tekstura, material va kontseptual g‘oyalarni uyg‘unlashtirishni talab qiladi. Kreativ tafakkur, eksperiment va innovatsion texnologiyalar orqali talabalar va dizaynerlar o‘z estetik didini rivojlantiradilar, badiiy qarashlarini kengaytiradilar va professional kompetentsiyalarini mustahkamlashadi. Shu bilan birga, zamonaviy libos dizayni moda va san‘at integratsiyasini kuchaytiradi, badiiy va madaniy obraz yaratish imkoniyatlarini kengaytiradi hamda ijodiy jarayonni boyitadi.

Zamonaviy libos dizaynida badiiy kompozitsiyani shakllantirish va madaniy qadriyatlarni ifodalash jarayoni talabalar va dizaynerlarning estetik didi, kreativ tafakkuri va ijodiy qarashlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Rang, shakl, tekstura, material va kontseptual g‘oyalarni uyg‘unlashtirish orqali libos nafaqat kiyim vazifasini bajaradi, balki badiiy va madaniy mazmunni tomoshabinga yetkazuvchi vositaga aylanadi.

Eksperiment va innovatsion yondashuvlar libos loyihalarini boyitadi, yangi kompozitsiyalar va vizual effektlar yaratish imkonini beradi. Shu bilan birga, pedagogik jarayon talabalarni mustaqil fikrlash, ijodiy qarorlar qabul qilish va professional kompetentsiyalarini rivojlantirishga rag‘batlantiradi. Umuman olganda, zamonaviy libos dizayni moda va san‘at integratsiyasini kuchaytiradi, badiiy va madaniy obraz yaratish jarayonini boyitadi va ijodiy imkoniyatlarni kengaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov, S. A. (2017). Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons. *Eastern European Scientific Journal*, 1, 131–134.
2. Shavdirov, S. (2025). Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology. *AIP Conference Proceedings*, 3268(1), 070035.
3. Karimova, N. (2021). *Integration of National Applied Art into the Educational Process: Pedagogical Approaches*. Tashkent: Uzbekistan State Institute of Art and Culture.
4. Abdullaeva, L. (2021). *Methodology for Assessing Socio-Cultural Competence in Art Education*. Tashkent: Fan va Ta’lim.

5. Rustamova, M. (2022). Innovation in Art Education: Socio-Cultural Competence and Aesthetic Development. *Pedagogical Innovations Journal*, 5, 35–42.
6. Mirzaev, A. (2022). Indicators and Assessment Criteria in Art Education. *Collection of Pedagogical Scientific Articles*, 55–63.
7. Boltanski, L. (2016). *Art, Fashion and Avant-Garde: Experimental Approaches in Design*. Paris: Éditions du Regard.
8. Jones, S. (2019). *Contemporary Fashion and Artistic Expression: Methods and Practices*. London: Bloomsbury Academic.